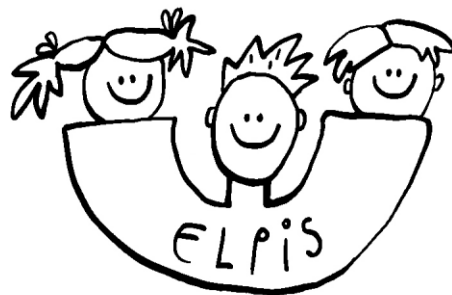

**Mateřská škola speciální, základní škola speciální a
praktická škola Elpis Brno,**
příspěvková organizace

Brno, Koperníkova 803/2

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

Minimální preventivní program

Ve školním roce 2022-2023 výchovné a vzdělávací cíle naší školy vycházejí z koncepce „Naše škola Elpis“. Do naší školy jsou zařazováni žáci na základě psychologického vyšetření a doporučení SPC. Většina dětí má kombinované postižení. Také máme speciální třídy pro žáky s PAS. Minimální preventivní program je určen pro děti a mládež zařazené do mateřské školy speciální, základní školy speciální a praktické školy. Veškeré metody prevence musí být nastaveny s ohledem na mentální úroveň dětí a jejich individuální schopnosti.

Základní diferenciací preventivních metod je zaměřená na:

- žáky s mentálním postižením
- žáky s kombinovanými vadami
- žáky s poruchami autistického spektra

Program oddaluje nebo snižuje výskyt rizikového chování. Pomáhá žákům a pedagogům pojmenovat problémy z oblasti rizikového chování. Učí žáky správným vzorcům chování stejně jako informovanému a zodpovědnému rozhodování. Pomáhá zejména jedincům, kteří pocházejí z nejvíc ohrožených skupin (minoritám, cizincům, žákům zdravotně a sociálně znevýhodněným).

Na tvorbě a realizaci programu se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci školy. Koordinaci zajišťuje metodik prevence, který v případě potřeby konzultuje s metodikem PPP. Metodik prevence také spolupracuje se školním psychologem, výchovným poradcem, třídními učiteli a vedením školy. Škola úzce spolupracuje s SPC (Štolcova, Ibsenova, Sekaninova, Kociánka a Kamenomlýnská).

Primární prevence se zaměřuje prioritně na předcházení rozvoje rizik, které směřují zejména k následujícím rizikovým projevům v chování žáků:

- a) agrese, šikana, kyberšikana, násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie
- b) záškoláctví
- c) závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling
- d) rizikové sporty a rizikové chování v dopravě,
- e) spektrum poruch příjmu potravy,
- f) negativní působení sekt,
- g) sexuální rizikové chování

Vzhledem k mentální úrovni našich žáků je potřeba včas rozpoznávat a ihned řešit projevy traumatických zážitků - domácího násilí, šikanování, ohrožování mravní výchovy, sexuální zneužívání, experimentování s návykovými látkami, rizikové stravovací návyky, sebepoškozování, zhoršení psychického stavu (úzkost, deprese).

Základním principem primární prevence rizikového chování u žáků je výchova k předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování, výchova ke zdravému životnímu stylu, rozvoj pozitivního sociálního chování a zvládání zátěžových situací.

1) Specifická primární prevence – aktivity a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků. Jedná se o:

- a) všeobecnou prevenci, která je zaměřena na všechny žáky a prolíná se celým vzdělávacím programem školy
- b) selektivní prevenci, zaměřenou na žáky, u nichž lze předpokládat problémy
- c) indikovanou prevenci, zaměřenou na žáky, u nichž se již vyskytlo rizikové chování.

2) Nespecifická primární prevence – veškeré aktivity školy podporující zdravý životní styl a osvojování pozitivního sociálního chování.

Třídní učitelé spolupracují s metodikem při zachycování varovných signálů a podílí se na realizaci programu ve třídách.

Preventista komunikuje také s asistenty pedagoga a vychovateli (naše škola je internátní). Důležitá je dobrá komunikace s rodinou, protože často může být rodina první, kdo zachytí počátky rizikového chování. Ve škole máme školní psycholožku, se kterou je možné problémy konzultovat a která zná žáky i organizaci školy. Pro zdravý rozvoj žáků je důležité sledovat nejen vzdělávací cíle ale rozvíjet psychosociální dovednosti a prohlubovat v nich zodpovědnost, sounáležitost, kamarádství a dbát na pozitivní klima ve třídě. Učitelé a vychovatelé mohou často včas zachytit změny v chování dítěte a svým přiměřeným zájmem a intervencí předejít vzniku rizikového chování.

1) v předškolním zařízení považujeme za prioritní:

- navozování a upevňování zásad zdravého životního stylu
- všestranný a harmonický rozvoj osobnosti dítěte
- zacházení s časem a motivací
- strukturované učení
- prezentace a sebe prezentace
- bezpečnost, zdraví a emocionální pohoda žáků
- důsledná individuální péče s ohledem na stupeň a typ postižení
- spolupráce s rodinou
- příznivé sociální klima třídy
- prevence šikany

2) pro školní věk

- kontinuita s prací v MŠ
- navození příznivého a přátelského klimatu ve třídě a výchovné skupině
- prevence šikany a manipulativního chování
- zabezpečení individuálního programu prevence nežádoucího chování
- řešení záškoláctví

3) ve třídě praktické školy jednoleté, se s třídní učitelkou a asistentkou soustředíme na nacvik modelových situací a sociálních interakcí, které by mohly vést k rizikovému chování. V případě podezření nebo vzniku rizikového chování školní metodik prevence:

- a) provede diskrétní šetření, pohovor s dítětem (je-li to možné), popřípadě s třídním učitelem.

- b) kontaktuje rodiče, eventuálně zákonné zástupce
- c) uvědomí vedení školy
- d) upozorní sociální odbor
- e) při podezření na týrání nebo sexuální zneužívání kontaktujeme sociální odbor popřípadě PČR ihned.

Strategie předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování je zpracována samostatně.

Školní metodik prevence seznamuje s MPP ostatní kolegy a pravidelně se zúčastňuje setkání v PPP na Sládkově ulici. MPP je dostupný pro všechny kdo mají zájem a je součástí. Novinky a nabídku program zprostředkovává třídním učitelům metodik.

Při vzdělávání dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem spolupracujeme především se SPC, PPP a případně integračním centrem. Zároveň si všichni pedagogičtí pracovníci hledají dostatečné informace o zemi, ze které dítě pochází a o jeho kultuře. Společně s rodinou pracují na překonání komunikační bariéry a začlenění dítěte do školy i společnosti. Celý pedagogický tým s pomocí rodičů se domluví na vhodné alternativní komunikace (např. pomocí obrázků nebo fotografií). Prostředí je klidné a harmonické, a je tedy uzpůsobeno i pro děti s odlišným mateřským jazykem

Vzhledem k charakteru naší speciální školy a problémům spojeným s výchovou a vzděláváním dětí s kombinovanými vadami se MPP musí individuálně přizpůsobit každému žákovi a prolínat celým výchovně vzdělávacím programem.

KDO JE METODIK PREVENCE NA ŠKOLE

- **Mgr. Viktorka Měřinská, Mgr. Alice Marková**
- **Kontakt** 1.Atrida@skolaelpis.cz, psycholozka@skolaelpis.cz
- **Konzultační hodiny:** kdykoliv po předchozí domluvě

Výchovná poradkyně: Mgr. Libuša Karolová

Školní psycholog: Mgr. Alice Marková

Školní logopedky: Mgr. Veronika Vrbková Mgr. Dana Jeklová

Přílohy:

1. Prevence sebevražd a sebepoškození u žáků s těžkým mentálním postižením vyžaduje zvláštní péči a přístup. Zde je návrh programu, který se může hodit pro tuto specifickou skupinu žáků.

2. Krizový plán

Prevence sebevražd a sebepoškození u žáků s těžkým mentálním postižením vyžaduje zvláštní péči a přístup. Zde je návrh programu, který se může hodit pro tuto specifickou skupinu žáků:

Cíle programu:

1. **Identifikace rizikových žáků:** Identifikace žáků s těžkým mentálním postižením, kteří jsou ohroženi sebevraždou nebo sebepoškozením.
2. **Posílení komunikačních dovedností:** Pomoc žákům s těžkým mentálním postižením vyjádřit své emoce a potřeby slovně nebo nonverbálně.
3. **Podpora rodin:** Poskytnutí rodinám nástrojů a podpory pro zvládání a prevenci sebevražd a sebepoškození u svých dětí.
4. **Individuální plány podpory:** Vytvoření individuálních plánů podpory (IPP) pro ohrožené žáky s těžkým mentálním postižením.
5. **Bezpečné prostředí:** Vytvoření bezpečného a podpůrného školního prostředí, které minimalizuje stres a konflikty.

Kroky a aktivity programu:

1. **Screening a evaluace:** Pravidelný screening žáků s těžkým mentálním postižením, který může odhalit rizikové faktory a signály sebevražedného chování. Dále provádějte evaluaci, která určí, jakým způsobem postižení ovlivňuje jejich psychické zdraví.
2. **Trénink pedagogů a personálu:** Školte pedagogy a další personál na rozpoznávání rizikových faktorů a první pomoc v krizových situacích.
3. **Komunikační dovednosti:** Poskytněte trénink pedagogům a terapeutům v oblasti komunikace s žáky, kteří nemohou slovně vyjádřit své pocity. To může zahrnovat využití alternativních komunikačních metod, jako jsou obrázky nebo gesta.
4. **Individuální plány podpory (IPP):** Vytvořte IPP pro žáky s těžkým mentálním postižením, které zahrnují specifická opatření pro prevenci sebevražd a sebepoškození, včetně terapie a pravidelného sledování.
5. **Podpora rodin:** Zajišťujte podporu a poradenství rodinám, aby jim pomohli lépe porozumět potřebám svých dětí a zvládnout situace, které mohou vyvolat stres.
6. **Terapie a psychologická podpora:** Zabezpečte přístup k odborným službám, jako je terapie a psychologická podpora, a to včetně odborníků se zkušenostmi v práci s lidmi s těžkým mentálním postižením.
7. **Krize a intervenční plány:** Vypracujte plány pro krizovou intervenci, které budou uplatnitelné v případě, že se žák dostane do akutní krizové situace. Tato plány by měly zahrnovat postupy pro bezpečnou reakci a komunikaci.
8. **Sledování a hodnocení:** Pravidelně sledujte pokrok žáků a efektivitu programu, abyste mohli provádět nezbytné úpravy a zdokonalení.
9. **Spolupráce s odborníky:** Spolupracujte s odborníky na mentální zdraví, sociálními pracovníky a dalšími zainteresovanými, kteří mohou poskytnout odbornou radu a podporu.

Tento program by měl být přizpůsoben konkrétním potřebám a schopnostem jednotlivých žáků a měl by být založen na porozumění a empatii vůči jejich situaci. Je důležité vytvořit prostředí, které podporuje jejich duševní pohodu a bezpečí.

Krizový plán

1. Označení krizové situace
  - Krátce popište o jakou situaci jde
  - Kdo a kdy situaci zaznamenal
2. Zjištění situace
3. Vyhodnocení problému a rozhodnutí o dalším postupu
  - vyhodnocení rizik a určení kdo bude koordinátor akce
4. První kontakt s žákem
5. Kontaktování zákonných zástupců
6. Nabídka odborné pomoci
  - kontakty na poradenské a adiktologické služby
  - doporučení návštěvy PPP
7. Dlouhodobá podpora a sledování
  - pravidelné sledování – metodik, učitelé a vychovatelé
8. Revidování a uzavření plánu

Kontakty: Linka bezpečí – 116 111
Linka důvěry – 777715215
Dětské krizové centrum – 241 484 149
Locika – 601 500 196
Rodičovská linka – 606 021021